

Громадська Думка

ПЕРЕДПЛАТА:

На місяць . — м. 50 ф.
„ 3 місяці 1 „ 50 ф.

(Ціна 1. прим. таб. 5 ф.)

ЧАСОПИСЬ ПОЛОНЕНИХ УКРАЇНЦІВ у ВЕДЛЯРІ.

— ВИХОДИТЬ ЩО ЧЕТВЕРГА Й ЩО НЕДІЛІ. —

АДРЕСА:

Ukrainischer
Unterrichts-Ausschuss
Lagerzeitung
— in Wetzlar. —

Видав „Видавниче Товариство імени В. Грінченка“.

Ч. 85. (132).

Четвер, 6. грудня 1917.

Рік III.

Політика України в історичній годині.

Хто читав послідні вісти з українського життя, той зауважив суперечні відомости на полі політики України. Раз приходить відомість проголошення України окремою державою, незалежною від Росії, другий раз подаєть ся заява, що Україна стоїть на становищі федерації народів і підтримує єдність російської республіки. Могло би видаватись, що на Україні в активній давнішій політиці борять ся дві течії, наслідком чого проявляєть ся хитанье України в рішачій годині історичної майбутности східної Європи.

Та коли ми увійдем глибше в сучасний момент світового значіння, стане нам ясно, що Україна йде послідовно до повної незалежности, крок за кроком здобуваючи собі тривку основу під ногами. Перед українною в нинішню годину стояли і стоять питання: 1) становище України до нового правительства Леніна; 2) закріплення української республіки на цілій території України; 3) стягнення і організація своєї збройної сили на Україні для самоохорони; 4) проголошення своєї незалежности. Ці всі питання стоять між собою у взаємнім звязку і одного питання не можна рішати без другого, бо цим можна привести Україну до великої кризи і зашкодити повазі Українського Правительства та всій Україні, як державі.

1) Супроти правительства Леніна і напряду його політики України, як бачили ми, зміняла прихильне становище і має рішачий голос, чи це правління в Росії в нинішню пору устоїть ся, чи ні. Україна силою свого війська держить в кліщах Каледина з його намірами повалити правління Леніна і прихильністю українського населення до миру є протипагою проти ворогів Леніна, які мають вплив серед російського народу. Україна за це одержує від правительства Леніна вільну руку до власної організації і буде мати голос в мирових переговорах, як політична рівноядна одиниця з Великоросією. Ніяка російська партія, опріч партії Ле-

ніна, не уважала слухним признати це право України. Тому Україна підперла в нинішню хвилю так рішуче правління Леніна і, даючи йому силу, сама здобуває собі рівноядне становище в історичний момент мирових переговорів.

2) На основі проголошення повного права політичної майбутности кождому народові з боку „Ради народніх комісарів“ Україна проголосила українську республіку, яка обіймає 9 губерній, замість 5, на які обмежувало Україну попереднє тимчасове правительство. Проголошючи республіку, зазначило українське правительство, що воно не зриває союзу з Росією і буде піддирати єдність російської республіки. Остання заява подиктована мабуть з огляду на настрої російської демократії, яка навіть охоту України до негайного мира уважала за зрив з Росією і причиною до війни (сама воля); українське правительство закрисило новий історичний акт проголошення української республіки прихильністю до зєднання з Росією, щоби тимчасом поширити Україну на всю етнографічну територію в Росії та вибити з рук зброю ворогам України з боку російської демократії. У теперішню хвилю не проголошення незалежности України є найважнішою справою, а злученне всіх земель українських в одну цілість. Україна, стоячи на становищі єдности з Росією, як окрема одиниця, може домагати ся від Росії, щоби в мирових переговорах вона підперла її.

3) Третім питанням життя і свободи України є зібрання свого війська на своїй землі та організація збройної сили вільного козацтва. За організацію вільного козацтва вичило російське тимчасове правительство Керенського слідство українському правительству з острахом і закидом примування до сепаратизму. Правительство Леніна, яке потребувало піддержки України проти Каледина і ворожих партій, допускає вповні до того, щоби Україна стягнула своє військо на Україну. Українського війська, змішаного з російським, обчислив 6. міністер

Верховський на 3 мільони, а других 3 мільони можна числити на мільцію, себто на вільне козацтво, зорганізоване в краю для самооборони перед грабунками російської армії, вертаючої з фронту. 500.000 чисто українського війська вже має в руках Україна, з якого 150.000 стоїть проти Каледина, а 360.000 відкликано з фронту. Відкликано його для зазначення прихильности України до миру і для охорони майна та уладження повного ладу на просторі девятьох губерній. З проголошенням української республіки признано всі маєтки панські, монастирські і царські власністю української держави, щоби їх охоронити перед грабунками російських банд, які вважають своїм привілеєм пилити все навсєк, монастирське й царське без огляду на шкоду державі. Саме проголошення їх власністю держави не вистарчає, коли на сторожі цих маєтків не буде стояти військо. Далі Україна стараеть ся стягнути всіх українців, які ще служать в армії, помішані в числі 2 1/2 мільонів, для повної організації збройної сили на суші й на морі, себто на чорноморській флоті, яку проголошено українською.

4) Коли Україна матиме в себе своє військо і флоту, тоді може сказати на своїх Установчих Зборах: я собі пані Установчі Збори України скликано на 22. січня 1918. р., себто по скликанню російських Установчих Зборів, які збирають ся в грудні. Перше Україна стояла за те, що українські Установчі Збори повинні бути перше скликані, щоби заявити свою волю, а російські Установчі Збори будуть мати право затвержень постанов українських Установчих Зборів. Українці переконали ся на демократичній конференції, що від російської демократії не дуже можна сподівати ся повного права рівноядности поневоленних націй з великоруською, яка приписує собі право головенства! Тепер же Україна побачить, як відноситимуть ся в грудні російські Установчі Збори до України, чи як рівний до рівного, чи як старшина до підвладного.

І тут останнє слово матиме вже не Росія, а Україна на

своїх Установчих Зборах, що скликають ся на 22. січня. А слово це буде рішаче, бо Україна має за собою своє військо і флоту—і на тій основі полягає суверенність (верховлада) українських Установчих Зборів для України. Тепер не Росія буде диктувати права Україні, а Україна собі вирішить, який захоче лад і, яке захоче, відношення до Росії. Буде Росія поступати з Україною як рівний з рівним—добре, не буде—то Україна примусить її до того! Українські Установчі Збори можуть сказати своє посліднє слово, яким може бути не тільки повна незалежність України, як держави, але й цілковите відірвання української республіки від Росії.

II.

З тайних договорів.

Від довшого часу лунає серед поступового громадянства цілого світа голосний клич: геть з тайною дипломатією! Геть з тайною, що цілий культурний світ увігнали в нинішню жорстоку війну! Найстрашніша робота дипломатів являєть ся тим, що вона ведець ся скрито і потайки. Одна держава стараеть ся при помочи своєї дипломатії облутати другу, мов павук муху, щоби при найближчій нагоді кинутись на свою жертву. Облуда й брехня, милення очей своему противникові, інтриганство—отсе прикмети, якими мусять відзначати ся сучасний дипломат, коли перед своїм правительством хоче угодити за доброго та спосібного дипломата. Для ілюстрації пригадаєм промови дипломатів воюючих нині держав, виголошені перед самою майже війною, де запевняєть ся світ про європейський „концерт“, про повагу, угоду та рівновагу між європейськими державами. Ці запевнення лунали в тім часі, коли дипломатія англійська напружила всі свої сили, щоби розбити протипавний тридержавний союз та з усіх боків його окружити. Можемо сказати, що в мирнім часі не було властиво правдивого мира, бо хоч не кипіла кривава борба між народами, за те вела ся вправді тиха й невидима та не менше завзята борба дипломатів. А теперішня війна являєть ся нічим иним як безпосереднім наслідком цієї дипломатичної борби з мирних часів.

Треба признати, що рекорд в цій дипломатичній борбі здобула Англія. Їй удало ся не лише з усіх боків мов обручом окружити осередні держави, але навіть розбити тридержавний союз, перетягнути на свій бік Італію. Навіть в часі війни, коли серед гуку гармат звичайно замовкають дипломати, англійська

